

vání protihlukových zařízení, zabezpečení průchodnosti území pro zvěř, atd.

Ve třetí etapě budou výsledky z jednotlivých oblastí porovnány a na základě toho bude vytvořena metodika pro udržitelný rozvoj citlivých oblastí. Tato metodika bude sloužit jako nástroj pro rozhodovací řízení o rozvoji citlivých oblastí na národní, regionální i místní úrovni.

Projekt se řeší zhruba od února letošního roku, proběhla pouze

první etapa, tzn. zmapování a zpracování charakteristiky jednotlivých oblastí, které jsme osobně navštívili. Při terénních výjezdech jsme kontaktovali příslušné správy CHKO či NP a okresní úřady, kde jsme zjišťovali plánovaný rozvoj v dotčeném území podle územněplánovací dokumentace. Výstupem jsou charakteristiky oblastí. V současnosti probíhá druhá fáze projektu, tj. kvantifikace zjištěných údajů a tvorba indikátorů ve spolupráci s Centrem pro otázky ži-

votního prostředí při UK v Praze. Projekt pravděpodobně nebude ukončen tak, jak se plánovalo (problémy s povodněmi) a jeho třetí část bude řešena v r. 2003.

Jiří Jedlička
Vladimír Adamec
Jiří Dufek

Literatura

Adamec, V., Dufek, J., Huzlík, J., Chola-va, R., Jedlička, J., Marešová, V., Marvanová, S., Šucmanová, M.: Snižování účinků dopravy na životní prostředí (výroční zpráva Výzkumného záměru za r. 2001). CDV Brno, 2002, 124 s.

Criteria Catalogue for Ecological Particularly Sensitive Areas: Main Study and Application Example: Transport. BMLFUW Vienna, 2000, 98 pp.

Environmental Criteria for Sustainable Transport. OECD Paris, 1996, 88 pp.

Environmentally Sustainable Transport in the CEI Countries in Transition: Final Report. OECD Paris, 1999, 207 pp.

Environmentally Sustainable Transport: Report on Phase II of the OECD EST Project. OECD, Paris, 1999, 98 pp.

Moldan, B.: Národní strategie udržitelného rozvoje České republiky (návrh). Praha, 2001, 61 s.

Cestovní ruch v obci Hodruša-Hámre a Brig-Glis

Pre Slovensko je cestovní ruch dôležitý predovšetkým z hľadiska zamestnanosti obyvateľstva, mal by sa však výraznejšie podieľať na štruktúre hospodárstva a na tvorbe hrubého domáceho produktu. K intenzívnejšiemu rozvoju by pomohla

premýšľaná koncepcia využitia prírodných a kultúrnych predpokladov, ktorými naša krajina disponuje. Ponúknuť naše bohatstvo by sme sa mohli naučiť od európskych krajín, ktoré majú rozvinutý cestovní ruch, predovšetkým od

Švajčiarska a Rakúska. Práve Švajčiarsko môže byť vzorom ako zveľaďiť svoje prírodné a kultúrne dedičstvo a ako rozvíjať a vytvárať podmienky na poskytovanie služieb.

V rámci svojej diplomovej práce som skúmala predpoklady a rozdiely v prístupe k cestovnému ruchu v slovenskej obci Hodruša-Hámre a v porovnateľnej lokalite v zahraničí. Po oslovení viacerých obcí a miest zo Švajčiarska a Rakúska som sa stretla s najväčšou ochotou zo švajčiarskej strany, konkrétne v meste Brig-Glis. To bol hlavný dôvod prečo som sa rozhodla práve pre spomí-

nané švajčiarske mesto. Cieľom výskumu nebolo iba porovnať podmienky na cestovný ruch v oboch lokalitách, ale aj čiastočná aplikácia nadobudnutých poznatkov v praxi, čo predstavuje napríklad sprevádzanie turistov po obci, vydanie propagačného materiálu a iné.

Obec Hodruša-Hámre, ktorá leží v Štiavnických vrchoch na strednom Slovensku, vznikla spojením troch častí: Banskej Hodruše, Dolných Hámrov a Kopanic. Brig-Glis sa nachádza vo Walliských Alpách v kantone Wallis, má štatút mesta a vznikol tiež spojením troch častí: Brig, Glis a Brigerbad.

Vo švajčiarskom meste intenzívne využívajú prírodný a kultúrny potenciál na cestovný ruch, v obci Hodruša-Hámre naopak, využívanie spomínaných potenciálov je v začiatkoch.

Porovnaním podmienok na cestovný ruch v oboch lokalitách som sa nestretla s presnou totožnosťou vo všetkých ukazovateľoch, ale môžem jednoznačne konštatovať, že v oboch lokalitách sú porovnateľné podmienky na turistiku. Príkladom môže byť letná a zimná turistika, cykloturistika a vodná turistika. V prípade obce Hodruša-Hámre ide o umelo vybudované jazerá, tzv. tajchy a v Brig-Glis o termálne minerálne pramene využívané v letnom období na šport a rekreaáciu. Porov-

nateľnou kategóriou sú aj kultúrno-historické predpoklady, obe lokality poskytujú návštevníkom v tomto smere atraktívne vyžitie. Pamiatky sú síce architektonicky odlišné, pre danú oblasť dominanté. Zaujímavosťou je veľa kostolov, v obci Hodruša-Hámre sa ich nachádza 7 a v Brig-Glis sú 4. Svedčí to o historickom vzťahu miestnych komunít k náboženstvu. Obe miesta majú svoje dominanty, s ktorými sa môžeme stretnúť v propagačných materiáloch. V obci Hodruša-Hámre je to banicka klopačka zo 16. storočia a v Brig-Glis majú Stockalperschloss, jeden z najkrajších zámkov vo Švajčiarsku. Kategória realizačných predpokladov je však v týchto dvoch lokalitách neporovnateľná, s výnimkou športových zariadení. Turisti, ktorí prichádzajú do obce Hodruša-Hámre, či do Brig-Glis nachádzajú dobré podmienky na športové vyžitie. Napríklad tenisové kurty, futbalové ihriská, kolkáreň, telocvičňa a kúpalisko môžu nájsť v oboch lokalitách.

Anketovým prieskumom, ktorý som uskutočnila v rámci diplomovej práce, som zisťovala vzťah domácich obyvateľov oboch lokalít k prostrediu, v ktorom žijú a ich celkový vzťah k cestovnému ruchu. Z vyhodnotenia vyplynulo, že v obci Hodruša-Hámre prevažuje pasivita miestnych obyvateľov k vytváraniu

podmienok pre turistov. Uvedomujú si síce, že cestovný ruch môže znamenať budúcnosť obce a celého regiónu, ale nie sú veľmi ochotní pre jeho rozvoj sami niečo urobiť. Z dotazníkov obyvateľov Hodruše-Hámrov vyplynul aj ich negatívny vzťah k miestnej samospráve. Aktivitu, ktorú niektorí obyvatelia vyvinuli, miestna samospráva nepodporila, čo ich preto odrádza od ďalších činov pre rozvoj obce.

Naopak, miestna komunita v Brig-Glis si uvedomuje, že ich súčasnú existenciu, ale aj budúcnosť predstavuje cestovný ruch. Preto väčšina aktivít obyvateľov smeruje k rozvoju mesta a vytváraniu dobrých podmienok pre jeho návštevníkov.

Najzávažnejším problémom pri približovaní sa k štandardu Švajčiarska je aplikácia teoretických poznatkov tzv. západných modelov cestovného ruchu do praktického života. Dôvodom sú odlišné sociálno-

HODRUŠA - HÁMRE

Starobylá banická obec
uprostred Štiavnických vrchov
na strednom Slovensku

Obec Hodruša - Hámre sa nachádza v mimoriadne krásnom prostredí Banskštiavnických vrchov. Oklopenej dolinami zvlášť vhodnými na letnú a zimnú turistiku v okolitej prírode. Samotná miestna časť Banská Hodruša imponantným rozložením banických domčekov na okolitých stráňach vzájomne pospájaných chodníkmi vo voľnej prírode je priam preurčená pre miestnu turistiku v spojení s náušteťou historických, technických a kultúrnych objektov v jej okolí.

ekonomické parametre v našich podmienkach, ako aj legislatívne bariéry. Cestovný ruch v meste Brig-Glis a jeho okolí odzrkadľuje stav sociálnej, kultúrnej a ekonomickej vyspelosti Švajčiarska.

Aj napriek existujúcim bariéram, najdôležitejšie skúsenosti, ktoré som získala v Brig-Glis, sa začínajú v obci

Hodruša-Hámre využívať. Bolo tu založené Občianske združenie Kerling, ktorého prioritou je rozvoj cestovného ruchu v regióne. V súčasnosti sa sústreďujú na opravu banenských technických pamiatok, ktoré môžu zaujať potenciálnych návštevníkov.

Zuzana Líšková

Trochu inak...

V prekrásnej Račkovej doline sa 2. októbra 2001 stretli zástupcovia slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. na odbornom seminári venovanom problematike trvalo udržateľného rozvoja. Organizátorom podujatia, ktoré sa konalo v zariadení nitrianskej Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, bol Výbor na ochranu prostredia pre život pri ECAV na Slovensku pod vedením jeho predsedu Dr. Jána Dubínyho. Stretlo sa tu takmer päťdesiat účastníkov z rôznych cirkevných zborov, boli to starostovia obcí, primátori miest, pracovníci z oblasti poľnohospodárstva, vedy i školstva, ale aj z radov evanjelickej mládeže. V úvode sa im prihovoril biblickou meditáciou na tému zachovania Stvorenia biskup Východného dištriktu ECAV Mgr. Igor Mišina. Všetkých prítomných srdečným slovom privítal Ing. Ján Paciga, tamojší dištriktálny dozorca. Ťažiskovú odbornú prednášku na tému *Využijeme odkaz dvoch summitov OSN o trvalo udržateľnom rozvoji (v Riu a Johannesburgu) v podmienkach SR?* predniesla Dr. Zita Izakovičová z Ústavu krajinej ekológie SAV. Vo svojom príspevku sa sústredila predovšetkým na zhodnotenie procesu implementácie TUR a načrtla možnosti zapojenia cirkvi do tohto procesu. Veľmi sugestívnu teologickú úvahú *Čo robíš pre spoločné dobro?* predniesol Dr. Ján Dubíny. Po odznení odborných príspevkov sa rozprúdila živá di-

skusia, do ktorej sa zapojili mnohí z prítomných a obohatili seminár svojimi praktickými skúsenosťami. Celkovú tvorivú atmosféru podujatia umocnili krásne verše Andreja Sládkoviča, ako aj vystúpenie sokoľiarov a trubačov.

S organizovaním odborných podujatí má už Výbor na ochranu pro-

stredia pre život ECAV isté skúsenosti. Monotematicky ladené semináre obsahovo zamerané na vybrané odborné problémy, predovšetkým z oblasti ekológie a environmentalistiky, sú skvelou príležitosťou spojiť poznatky z oblasti prírodných vied s teologickými. Aj dnes takú aktuálnu koncepciu, ako je udržateľný rozvoj, sa snažia predstavitelia evanjelickej cirkvi aplikovať do praktického života cirkevných zborov. Vzhľadom na poslanie cirkvi, práve ona môže zohrať významnú úlohu v presadzovaní princípov udržateľného spôsobu života a formovaní hodnotovej orientácie nielen svojich členov. Pozitívne hodnotíme takúto aktivitu výboru, ktoré svedčia o tom, že ani cirkev k problematike TUR nie je ľahostajná a do svojich programov dokáže zahrnúť aj takéto odborné aktivity.

Milena Moyzeová

Diaľnica a cestné komunikácie 2002

Vo výstavnom areáli Kongresovo-spoločenského centra VÝSTAVISKO BRATISLAVA, a. s., sa konal v dňoch 22. – 24. októbra 2002 siedmy ročník medzinárodnej kontraktáčno-prezentačnej výstavy spojenej s medzinárodnou konferenciou **Diaľnica a cestné komunikácie**. Výstavné podujatie pripravilo VÝSTAVISKO BRATISLAVA, a. s., pod gesciou Ištvána Harnu, ministra výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Konferencia sa konala pod záštitou Stavebnej fakulty STU v Bratislave (odbornou garantkou bola doc. Katarína Bačová), Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Zväzu zamestnávateľov dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska.

Hlavné témy konferencie boli:

- cementovo-betónové vozovky,

- vybavenosť na trasách ciest a diaľnic (cestné mosty a priepusty, múry a protihlukové steny, dopravné zariadenia a vybavenosť).

Cieľom konferencie, na ktorej sa zúčastnilo ca 80 domácich i zahraničných odborníkov z oblasti diaľnic a cestných komunikácií, bolo prezentovať praktické uplatnenie teoretických princípov a technologických zásad na diaľniciach a cestných komunikáciách, ako aj informovať verejnosť o možnostiach výstavby a obnovy diaľničnej a cestnej siete.

Ku konferencii vyšiel zborník, v ktorom je publikovaných 24 zásadných príspevkov.

Bližšie informácie možno získať na adrese: Ing. Hana Krišová (genriad@vystavisko.sk).

Spracovala
Marta Ciranová